

Innst. S. nr. 159

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument nr. 8:31 (2006-2007)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen og Trine Skei Grande om omlegging av lisensinnbetaling til Norsk rikskringkasting (NRK)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Som en følge av at kringkastingsavgiften ble pålagt merverdiavgift, ble Norsk rikskringkasting (NRK) av Stortinget i budsjettproposisjonen for 2005-2006 bedt om å sørge for at periodene for innbetalingene skulle følge kalenderåret.

Forslagsstillerne viser i denne forbindelse til oppfølgingen av dette i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007). I den relevante merknaden i inneværende års budsjettinnstilling understrekes det at endringen i lisensinnbetaling skal være en ren regnskapsmessig omlegging som ikke medfører noen endring for lisensbetalerne, heller ikke i forhold til betalingstidspunkt. I forbindelse med årets budsjettbehandling gis det imidlertid ingen nærmere redegjørelse for modeller, for konsekvenser for lisensbetalerne, økonomiske konsekvenser for NRK eller for det legale grunnlaget knyttet til endring av lisensinnbetalingen.

I Dagens Næringsliv 23. desember 2006 hevdes det at den planlagte omleggingen av lisensinnbetaling i 2007 vil medføre at lisensbetaler vil måtte betale to ganger for månedene januar og februar i 2008. I tillegg til dette fremkommer det i artikkelen også en rekke opplysninger om saksgang og konsekvenser for de involverte partene, som tilkjenner at Stortinget, etter forslagsstillernes mening, ikke har vært tilfredsstillende orientert om saken. Forslagsstillerne registrerer at det er skapt betydelig usikkerhet rundt innkreving av lisensen.

Forslagsstillerne ber derfor om at Stortinget anmoder Regjeringen om å fremme forslag om hvordan omlegging av lisensinnbetalingen kan skje slik at hensynet til lisensbetalerne ivaretas og forholdene rundt lisensinnbetalingen klargjøres. Forslagsstillerne ber om at følgende premisser legges til grunn ved utarbeidelsen av forslaget:

- Lisensbetaler skal ikke bli påført økte omkostninger eller få svekket sine rettigheter.
- Omleggingen må være i tråd med god regnskapskikk og i overensstemmelse med berørte lover og forskrifter.
- Lisensavgiften skal være i tråd med det beløp og ha gyldighet for den periode som til enhver tid fastsettes av Stortinget.

Forslagsstillerne forutsetter at Regjeringen i sin saksfremstilling gir fyllestgjørende opplysninger om økonomiske, administrative og formelle konsekvenser for NRK og lisenstakerne.

Forslagsstillerne fremsetter følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007, fremme forslag for Stortinget vedrørende omlegging av lisensinnbetaling til NRK."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Knut Gravrák, Britt Hildeng, Espen Johnsen og Tove Karoline Knutsen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Mølvær Grimstad, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, Trine Skei

Grande, viser til at NRK i budsjettproposisjonen for 2005-2006 og generalforsamlingen 2005 ble bedt om at periodene for innbetaling av fjernsynslisens skulle følge kalenderåret. Årsaken var at NRK ble pålagt merverdiavgift.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser også til at et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Høyre og Kristelig Folkeparti fulgte dette opp i behandlingen i Stortinget i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007), etter at budsjettforslaget var lagt fram fra Regjeringen. Dette flertallet forutsatte at kringkastingsavgiften fra og med 2007 i sin helhet skulle inntektsføres i kalenderåret, og at omleggingen ikke skulle få noen betydning for lisensbetalerne. Kringkastingsavgiften skal betales 1. mars og 1. september på nøyaktig samme måte som før.

Flertallet viser videre til at forslagsstillerne mener at det - gjennom oppslag i media - er skapt usikkerhet rundt innkrevingen av lisensen, og har derfor fremmet forslag om at Regjeringen må legge fram saken for Stortinget, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener stortingsflertallet har gitt en klar og utvetydig oppdragsbeskrivelse til departementet, og registrerer at departementet har oppfattet det på samme måte.

Dette flertallet registrerer videre at Regjeringen har fulgt opp flertallsmerknaden, og at forslag til ny forskrift for NRK nå har vært ute på høring. Av høringsbrevet fremgår det at Stortingets forutsetninger er fullt ivaretatt.

Dette flertallet er tilfreds med at Regjeringen følger opp de forutsetninger stortingsflertallet la til grunn for innkreving av kringkastingsavgiften, og registrerer at de foreslåtte forskriftsendringer ikke vil få noen betydning for lisensbetalerne, og at lisensen forutsettes betalt pr. 1. mars og 1. september på nøyaktig samme måte som før.

Komiteen forutsetter at dersom Kultur- og kirkedepartementet finner å skulle gjennomføre lisensinnkrevingen på annen måte enn det Stortinget har bestemt, vil dette bli framlagt for Stortinget på egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at den debatten som har vært etter at budsjettinnstillingen for 2007 ble kjent, tydelig viser at i det minste deler av det flertallet som sto bak merknaden om regnskapsomleggingen for NRK, ikke har hatt tilgang til viktig informasjon om de problemstillingene som er knyttet til omleggingen. Dette gjelder blant annet spørsmål knyttet til sammenfallet mellom lisensbetalerne innbeta-

lingstidspunkt og den perioden betalingen gjelder for, regnskaps- og likviditetsmessige konsekvenser for NRK, og spørsmål knyttet til de rammer regnskapsloven setter.

Disse medlemmer viser til at det i ettertid har fremkommet at NRK i juni 2006, kort tid etter skifte av styreleder i NRK, fremla forslag til hvordan omleggingen skulle gjøres. Dette forslaget ble avvist av departementet med formell begrunnelse. NRKs forslag innebar et permanent likviditetsmessig tap for NRK i størrelsesorden 550 mill. kroner. Det har også fremkommet at det fra NRKs side har vært fremholdt at omleggingen innebar betydelige utfordringer koblet til problemstillingene som nevnt ovenfor. Disse medlemmer merker seg at Regjeringen til tross for at omleggingen hadde vært etterspurt av Stortinget, og at saken hadde vært diskutert med NRK, valgte ikke å omtale spørsmålet i budsjettproposisjonen for 2007, eller selv å komme med forslag til Stortinget om hvordan saken skulle løses. Disse medlemmer merker seg også opplysningene om at den vedtatte merknaden, som Regjeringen nå støtter seg på, har tilflytt Stortinget fra NRKs styreleder via regjeringspartienes medlemmer i komiteen.

Disse medlemmer viser til departementets høringsbrev av 31. januar 2007 (vedlegg), vedrørende utkast til endringer i forskrift om fjernsynsmottagere, der alternative modeller er drøftet. Alternativene er i all hovedsak de samme som NRKs opprinnelige forslag fra 2006, og den modellen som følger av merknad om denne saken fra budsjettinnstillingen (Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007)). Forskjellene mellom disse alternativene dreier seg om et regnskapsmessig sprik på vel 1 mrd. kroner. Etter disse medlemmers oppfatning er det åpenbart at valg av modell også har stor betydning for NRKs økonomiske handlingsrom for årene som kommer. Disse medlemmer mener derfor at spørsmålet ikke bare har betydning for valg av modell ved overgang til ny periodisering av NRK-lisensen, men at dette også er svært relevante opplysninger for Stortinget i forbindelse med det ordinære lisensvedtaket. Disse medlemmer mener Regjeringen må tåle kritikk for manglende informasjon til Stortinget, både for manglende oppfølging av Stortingets pålegg om endring av ordningen for lisensinnbetaling, kfr. St.prp. nr. 1 (2005-2006), og for manglende bakgrunnsinformasjon om NRKs økonomi i forhold til lisensfastsettelsen for 2007.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen, etter at nærværende forslag ble fremsatt, har sendt et utkast til endringer i forskrift om fjernsynsmottagere ut til høring. Utkastet beskriver i hovedtrekk de aktuelle modeller til løsning. Disse medlemmer har også merket seg at statsråden i brev av 28. februar 2007 (vedlegg) til komiteen meddeler at han ut fra Stortingets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007), ikke mener det er nødvendig å komme tilbake til Stortinget med saken. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen anbefaler en løsning i tråd med det som i de senere måneder har vært gjenstand for sterk offentlig debatt. Disse medlemmer mener denne

debatten til fulle har belyst at viktige tema knyttet til omleggingen er reelt diskuterbare, og at saken fortsatt er forbundet med usikkerhet. Disse medlemmer mener det i respekt for Stortingets arbeid, og i lys av sakens forhistorie, ville være naturlig å legge saken frem som anmodet av forslagsstillerne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007, fremme forslag for Stortinget vedrørende omlegging av lisensinnbetaling til NRK."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget ble orientert i St.prp. nr. 1 (2005-2006) om at NRK var blitt bedt om å legge om kringkastingsavgiften slik at periodene for innbetalingene følger kalenderåret.

Dette medlem viser til svarbrev til familie- og kulturkomiteen av 28. februar 2007, hvor kulturministeren uttaler følgende:

"Videre spør komiteen hvorfor departementet ikke redegjorde for de regnskapsmessige konsekvenser av omleggingen i forbindelse med statsbudsjettet for 2007. Som kjent kom saken opp som følge av en flertallsmerknad fra Familie- og kulturkomiteen i Budsjett-innst.S.nr.2 (2006-2007)."

Dette medlem mener at Regjeringen burde omtalt saken i budsjettframlegget for 2007. Dersom Regjeringen ikke hadde planer om å gjennomføre pålegget som ble gitt til NRK om omleggingen av lisensinnbetalingen, så burde det ha vært orientert om det i budsjettproposisjonen. Nå har saken vært ute på høring. Dette medlem støtter forslaget om å få en sak til Stortinget vedrørende omlegging av lisensinnbetaling for NRK.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007, fremme forslag for Stortinget vedrørende omlegging av lisensinnbetaling til NRK.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til sine merknader og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:31 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen og Trine Skei Grande om omlegging av lisensinnbetaling til Norsk rikskringkasting (NRK) - avvises.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 29. mars 2007

May-Helen Molvær Grimstad
leder

Espen Johnsen
ordfører

Vedlegg 1

Brev fra Kultur- og kirkedepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 5. februar 2007

Familie- og kulturkomiteen - behandling av Dokument nr. 8:31 (2006 - 2007) om omlegging av lisensinnbetaling til NRK - vurdering av forslaget

Jeg viser til Familie- og kulturkomiteens brev av 19. januar d.å. der komiteen ber om Kultur- og kirkedepartementets vurdering av et Dok. nr. 8:31 (2006-2007) om omlegging av lisensinnbetaling til Norsk rikskringkasting.

Forslagsstillerne viser bl.a. til oppslag i Dagens næringsliv om saken og mener det *"er skapt betydelig usikkerhet rundt innkreving av lisensen"*. Derfor ber forslagsstillerne Stortinget anmode Regjeringen om å fremme et forslag til hvordan omleggingen av lisensinnbetalingen skal skje.

Kultur- og kirkedepartementet viser til at bakgrunnen for saken er følgende flertallsmerknad i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007):

"Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at Stortinget hvert år vedtar kringkastingsavgiften for det etterfølgende kalenderår. NRK har regnskapsført avgiften med en faseforskyvning på to måneder. Likviditetsmessig har dette ikke hatt noen betydning, idet avgiften betales inn i to terminer, 1. mars og 1. september. Som følge av at kringkastingsavgiften nå er pålagt merverdiavgift, ble NRK i generalforsamlingen 2005 og i budsjettproposisjonen for 2006, bedt om å sørge for at periodene for innbetalingene følger kalenderåret i regnskapet. Dette flertallet har merket seg at NRK derfor pålegges å inntektsføre hele kringkastingsavgiften i det kalenderåret den blir innbetalt fra 2007. Dette er en ren regnskaps-teknisk endring. Det får dermed ingen betydning for lisensbetalerne. Dette flertallet vil understreke at lisensen forutsettes betalt pr. 1. mars og 1. september på nøyaktig samme måte som før.

Kultur- og kirkedepartementet ser at mediedekningen av saken har gitt et inntrykk av at premissene i saken er svært uklare. Dette er etter departementets syn ikke riktig.

Av stortingsflertallets merknad går det for det første klart fram at kringkastingsavgiften fra og med 2007 i sin helhet skal inntektsføres i kalenderåret. For det andre skal dette ikke få noen betydning for lisensbetalerne. Det understrekes særlig at kringkastingsavgiften skal betales *"pr. 1. mars og 1. september på nøyaktig samme måte som før"*. Merknaden gir dermed en klar og utvetydig oppdragsbeskrivelse til departementet.

Kringkastingsloven § 8-3 andre ledd gir Kongen hjemmel til å fastsette *"forskrift om innkreving av avgifter og renter"*. Stortinget har derfor overlatt til Kongen å fastsette detaljene rundt innkrevingen av kringkastingsavgiften. Reglene følger per i dag av forskrifter av 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottakere.

Departementet sendte 30. januar ut et høringsnotat med forslag til forskriftsendringer som skal sikre at Stortingets forutsetninger i forbindelse med budsjettvedtaket for 2007 blir ivarettatt. Høringsfristen er satt til 13. mars 2007. En kopi av høringsnotatet følger vedlagt.

Så lenge departementet, innenfor den forskriftshjemmelen Stortinget har gitt, kan finne en løsning som ivaretar stortingsflertallets klare forutsetninger i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007), kan jeg ikke se at det skulle være behov for å legge saken fram for Stortinget på nytt.

Undervedlegg 1

Brev fra Kultur- og kirkedepartementet til høringsinstansene, jf. vedlagte liste, datert 31. januar 2007

Høringsinstanser

Finansdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Norsk rikskringkasting AS
Forbrukerombudet

Høring - utkast til endringer i forskrift om fjernsynsmottakere

1. Innledning

Det følger av kringkastingsloven § 8-3 at Stortinget fastsetter kringkastingsavgift for den som har kringkastingmottaker, dvs. fjernsynsapparat.

Avgiftsvedtaket fattes i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet og gjelder for det kommende kalenderåret. Vedtaket fattes medio desember. Det betales merverdiavgift på kringkastingsavgiften.

Det følger av kringkastingsloven § 6-4 at kringkastingsavgiften skal finansiere virksomheten i Norsk rikskringkasting AS.

Ansvarer for å innkreve avgiften er lagt til NRK, jf forskrift av 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottakere. I dag fakturerer NRK lisensbetalerne to ganger per år med forfall 1. mars og 1. september. Avgiften kreves inn forskuddsvis for seks måneder av gangen, dvs. at innbetalingen 1. mars gjelder perioden 1. mars - 31. august, mens innbetalingen 1. september gjelder for perioden 1. september - 28. februar det påfølgende år.

Nye lisensbetalere får det første året fradrag i lisensen for de månedene fjernsynet ikke har vært i bruk,

inkludert den måneden fjernsynet ble anskaffet. Derksom mottakeren tas ut av bruk i perioden faller neste forfall bort. Det gis ikke refusjon for innbetalt kringkastingsavgift.

Dagens innkrevingspraksis medfører at NRK periodiserer to måneder av kringkastingsavgiften som inntekt i regnskapet året etter. Etter at NRK kom inn i merverdiavgiftssystemet har dette skapt problemer for NRKs merverdiavgiftsinnbetalinger. I de tilfellene hvor merverdiavgiftssatsen endres med virkning fra årsskiftet, vil NRK 1. september ha krevd inn feil merverdiavgift for de to månedene inn i det nye året.

I generalforsamlingen for 2005 ba daværende kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland NRK om å iverksette de nødvendige forberedelser for å legge om kringkastingsavgiften slik at periodene for innbetalingene følger kalenderåret. Stortinget ble orientert om dette i St.prp. nr. 1 (2005-2006).

I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007) uttalte stortingsflertallet følgende:

"Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at Stortinget hvert år vedtar kringkastingsavgiften for det etterfølgende kalenderår. NRK har regnskapsført avgiften med en faseforskyvning på to måneder. Likviditetsmessig har dette ikke hatt noen betydning, idet avgiften betales inn i to terminer, 1. mars og 1. september. Som følge av at kringkastingsavgiften nå er pålagt merverdiavgift, ble NRK i generalforsamlingen 2005 og i budsjettproposisjonen for 2006, bedt om å sørge for at periodene for innbetalingene følger kalenderåret i regnskapet. Dette flertallet har merket seg at NRK derfor pålegges å inntektsføre hele kringkastingsavgiften i det kalenderåret den blir innbetalt fra 2007. Dette er en ren regnskaps-teknisk endring. Det får dermed ingen betydning for lisensbetalerne. Dette flertallet vil understreke at lisensen forutsettes betalt pr. 1. mars og 1. september på nøyaktig samme måte som før."

Stortingsflertallet forutsetter at fra og med 2007 skal NRKs regnskaper gjenspeile dette; dvs. at inntektene fra avgiften i sin helhet skal inntektsføres i det aktuelle kalenderåret. Forutsetningen er at omleggingen ikke skal få betydning for lisensbetalerne.

I det følgende beskriver departementet en modell for hvordan innkrevingen av kringkastingsavgiften kan legges om slik at NRKs inntektsføring av avgiftsinntektene samsvarer med Stortingets forutsetninger. Dette vil kreve endringer i forskrift av 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottakere. Departementet beskriver også to alternative modeller, og ber også om høringsinstansenes syn på disse.

I henhold til forvaltningsloven § 37 skal *"Offentlige og private institusjoner og organisasjoner for de erverv, fag eller interessegrupper som forskriftene skal gjelde eller gjelder for eller hvis interesser særlig berøres, [...] gis anledning til å uttale sig for forskriften blir utferdiget, endret etter opphevet."* I en sak av så stor offentlig interesse mener departementet at det er viktig å sikre at alle sider av saken er tilstrekkelig opplyst før vedtak treffes.

Departementet legger derfor til grunn at det ikke er mulig å gjennomføre de nødvendige reglendingene

med virkning for første innbetaling av kringkastingsavgiften 1. mars 2007. Første termin av kringkastingsavgiften for 2007 vil derfor bli krevd inn på samme måte som tidligere.

2. Kultur- og kirke departementets forslag

Stortingsflertallet forutsetter at NRK fra og med 2007 skal inntektsføre hele årets kringkastingsavgift i kalenderåret. Samtidig skal omleggingen ikke få noen betydning for lisensbetalerne.

Modell 1: En løsning som tilfredsstillter Stortingets forutsetninger er følgende:

- Det tas inn en bestemmelse i forskriften om at kringkastingsavgiften fastsettes for kalenderåret. NRK endrer sin bokføringspraksis slik at avgiftsinntektene i sin helhet blir inntektsført i kalenderåret.
- Det slås fast i forskriften at kringkastingsavgiften skal innkreves på samme tidspunkt som tidligere, dvs. 1. mars og 1. september, og som tidligere med en halvdel av det fastsatte årsbeløp. Innbetalingen 1. mars vil gjelde første halvår mens innbetalingen 1. september vil gjelde andre halvår.
- Det slås fast i forskriften at dersom mottakeren tas ut av bruk og dette meldes skriftlig til NRK før neste forfall, skal det ikke innkreves ytterligere avgift. Det betyr at den som har betalt kringkastingsavgift i september ikke bli avkrevd ny avgift forutsatt at mottakeren tas ut av bruk før 1. mars året etter. Dermed vil det ikke for noen lisensbetalere på noe tidspunkt påløpe noen ekstraregning på grunn av omleggingen.
- For nye avgiftspliktige skal avgiften i tråd med gjeldende praksis avkortes for hver måned vedkommende ikke har hatt fjernsynsmottaker, inkludert måneden for anskaffelse av mottaker.
- For overgangsåret 2007 vil forslaget innebære at kringkastingsavgiften må inntektsføres over en periode på 10 måneder. I praksis kan dette gjennomføres slik at første innbetaling gjelder perioden fra 1. mars til 31. august, mens andre innbetaling gjelder fra 1. september til 31. desember.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

- For lisensbetalerne vil forslaget ikke få noen negative konsekvenser. Det samme beløp skal innbetales på samme tidspunkt som i dag og innbetalingen gir anledning til å benytte fjernsynsapparatet som i dag. Omleggingen innebærer ingen endringer for lisensbetalere som går ut av ordningen. For nye lisensbetalere vil forslaget være mer gunstig enn dagens ordning.
- For NRK vil forslaget gi en positiv regnskapsmessig effekt i 2007 på om lag 550 mill. kroner. Dette er en rent regnskapsmessig endring, og innebærer ikke økte innbetalinger eller endret likviditet for NRK. Tvert i mot vil omleggingen innebære et likviditetstap ved at nye lisensbetalere vil betale for to måneder mindre det året de kommer inn i

ordningen enn ved dagens system. Mens avgiften i dag i sin helhet innkreves forskuddsvis, innebærer forslaget at innbetalingene vil gjelde to måneder på etterskudd og fire måneder på forskudd. Erfaringsvis kommer det årlig mellom 100 000 og 120 000 nyinnmeldinger i lisenssystemet. To måneders lisens for 120 000 betalere utgjør ca. 40 millioner kroner med dagens avgiftsnivå. Denne effekten vil gjenta seg hvert år. Inntektssvikten vil utgjøre en permanent reduksjon i NRKs likviditet.

4. Alternative modeller

Modell 2: avkorting av siste innbetaling 2007, endrede innbetalingstidspunkt

Et alternativ til å kreve inn full kringkastingavgift innenfor 10-månedersperiode er å holde fast på at kringkastingavgiften i sin helhet betales forskuddsvis. Kringkastingavgiften for siste periode 2007 fra 1. september til 31. desember kan i denne modellen reduseres med et beløp tilsvarende to måneders avgift. Den neste regningen vil da ha betalingsfrist 1. januar og gjelde for første halvår 2008. Faste nye betalings-tidspunkt blir 1. januar og 1. juli for henholdsvis første og andre halvår. Denne løsningen vil oppfylle Stortingets pålegg om å følge kalenderåret, og gi NRK uforandret økonomi. Den oppfyller imidlertid ikke forutsetningen i Stortingets merknad om at lisensinnbetalingene skal skje akkurat som i dag.

Et problem med denne modellen er at Stortinget gjør vedtak om kringkastingslisensen på et så sent tidspunkt at det ikke er tid til å sende ut regning i tide til å ha forfallsdato 1. januar. En slik modell krever dermed at vedtak om kringkastingslisens må gjøres på et tidligere tidspunkt enn i dag.

Modell 3: avkorting av siste innbetaling 2007, og samme innbetalingstidspunkt

En annen løsning er å avkorte siste betaling i 2007 som beskrevet over, men samtidig beholde framtidige betalingstidspunkt 1. mars og 1. september for henholdsvis første og andre halvår.

Denne løsningen innebærer en permanent reduksjon i NRKs likviditet på om lag 550 mill kroner. Med forventet rentenivå vil dette medføre at NRKs resultat svekkes med om lag 20 mill. kroner per år.

Både modell 2. og 3 innebærer en avkorting av kringkastingavgiften for 2007 og vil derfor kreve et nytt avgiftsvedtak i Stortinget i forbindelse med revidert budsjett. Disse modellene krever ikke forskriftsfesting av avgiftsfritak for perioden fram til neste forfall.

5. Høringsfrist

Alle alternativer vil kreve justeringer i forskriften om fjernsynsmottakere. Dette følger vedlagt.

Vi ber om eventuelle merknader innen 13. mars 2007.

Utkast til endringer i forskrifter om fjernsynsmottakere

Modell 1

I forskrift av 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottakere gjøres det følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2. Betaling av avgiften m.v.

Kringkastingavgiften fastsettes for kalenderåret i Stortingets årlige budsjettvedtak.

Avgiften betales i to like deler med forfall 1. mars og 1. september.

For nye seere avkortes den årlige avgiften for hver måned seeren ikke har hatt fjernsynsmottaker.

Dersom mottakeren tas ut av bruk mellom to forfall, og den avgiftspliktige melder fra skriftlig om dette innen neste forfall, faller neste innbetaling bort, jf § 9. Det gis ingen refusjon for innbetalt avgift.

Det må betales avgift selv om mottakeren brukes lite. Dette gjelder også om mottakeren har vært i ustand eller ute av drift pga. strømmangel, dårlige mottakingsforhold og lignende, eller om den bare brukes en enkelt gang.

§ 9 første ledd skal lyde:

Når mottaker ikke lenger er i bruk, må skriftlig melding sendes NRK straks og før neste forfalt. I motsatt fall må avgift betales på forskriftsmessig måte.

Modell 2

I forskrift av 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottakere gjøres det følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2. Betaling av avgiften m.v.

Kringkastingavgiften fastsettes for kalenderåret i Stortingets årlige budsjettvedtak.

Avgiften betales i to deler med forfall 1. januar og 1. juli. I 2007 betales avgiften i to deler med forfall 1. mars og 1. september.

For nye seere avkortes den årlige avgiften for hver måned seeren ikke har hatt fjernsynsmottaker.

Det må betales avgift selv om mottakeren brukes lite. Dette gjelder også om mottakeren har vært i ustand eller ute av drift pga. strømmangel, dårlige mottakingsforhold og lignende, eller om den bare brukes en enkelt gang.

Modell 3

I forskrift av 23. oktober 1980 nr. 8798 om fjernsynsmottakere gjøres det følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2. *Betaling av avgiften m.v.*

Kringkastingsavgiften fastsettes for kalenderåret i Stortingets årlige budsjettvedtak.

Avgiften betales i to deler med forfall 1. mars og 1. september.

For nye seere avkortes den årlige avgiften for hver måned seeren ikke har hatt fjernsynsmottaker.

Det må betales avgift selv om mottakeren brukes lite. Dette gjelder også om mottakeren har vært i ustand eller ute av drift pga. strømmangel, dårlige mottakingsforhold og lignende, eller om den bare brukes en enkelt gang.

Vedlegg 2

Brev fra Kultur- og kirke departementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 28. februar 2007

Vedr. Dokument nr. 8:31 (2006 - 2007) om omlegging av lisensinnbetaling til NRK

Jeg viser til Familie- og kulturkomiteens brev av 5. februar 2007. Jeg viser også til brev av 5. februar 2007 med departementets merknader til Dok. nr. 8:31 (2006-2007).

Komiteen spør for det første om departementet har vurdert Skattebetalerforeningen som høringsinstans. Departementet har - nettopp fordi dette er tale om en regnskapsteknisk endring som ikke skal få noen betydning for lisensbetalingene - lagt til grunn at det er tilstrekkelig med en relativt begrenset høring av forskriftsutkastet. Departementet har derfor sendt utkastet på høring til Finansdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Fornyings- og administrasjonsdepartementet, NRK og Forbrukerombudet.

Videre spør komiteen hvorfor departementet ikke redegjorde for de regnskapsmessige konsekvensene av omleggingen i forbindelse med statsbudsjettet for 2007. Som kjent kom saken opp som følge av en

flertallsmerknad fra Familie- og kulturkomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007). I oppfølgingen av dette har departementet utredet ulike modeller for hvordan lisensinnkrevingen kan omlegges i samsvar med Stortingets forutsetninger og de økonomiske konsekvensene av de ulike modellene. Dette utredningsarbeidet ble påbegynt etter at innstillingen fra komiteen forelå. Departementet hadde derfor ikke mulighet for å redegjøre nærmere for disse konsekvensene i St.prp. nr. 1 (2006-2007).

Endelig spør komiteen om statsråden vil komme tilbake til Stortinget med saken, og evt. i hvilken form. Som nevnt i brev av 5. februar 2007 til komiteen legger departementet til grunn at det utkastet til forskriftsendringer som nå er sendt på høring ivaretar Stortingets forutsetninger slik de er uttrykt i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2006-2007). Så lenge høringen gir grunnlag for å gå videre med en slik modell, skulle det derfor ikke være nødvendig å legge saken fram for Stortinget.

Vedlegg 3

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 20. februar 2007

Korrigert svar til Dokument nr. 8:31 (2006-2007) om omlegging av lisensbetaling til Norsk Rikskringkasting, erstatter brev av 19. februar 2007

Det vises til brev 5. februar 2007 der Familie- og kulturkomiteen stiller to spørsmål til Justisdepartementet i forbindelse med stortingsbehandlingen av Dokument 8:31 (2006-2007) om omlegging av lisensbetaling til Norsk Rikskringkasting. Justisdepartementet viser i brev 6. februar 2007 til Finansdepartementet til at henvendelsen gjelder regnskapsrettslige spørsmål, og legger til grunn at brevet derfor bør besvares av finansministeren.

I brevet fra Komiteen står det:

"I forbindelse med behandlingen av sak: Dokument nr 8:31, i Stortinget ønsker Kultur og familiekomiteen å stille følgende spørsmål til Justisdepartementets lovavdeling.

I budsjettinnstilling S. nr. 2 (2006 - 2007) samlet flertallet seg om følgende merknad:

"Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at Stortinget hvert år vedtar kringkastingsavgiften for det etterfølgende kalenderår. NRK har regnskapsført avgiften med en faseforskyvning på to måneder. Likviditetsmessig har dette ikke hatt noen betydning, idet avgiften betales inn i to terminer, 1. mars og 1. september. Som følge av at kringkastingsavgiften nå er pålagt merverdiavgift, ble NRK i generalforsamlingen 2005 og i budsjettproposisjonen for 2006, bedt om å sørge for at periodene for innbetalingene følger kalenderåret i regnskapet. Dette flertallet har merket seg at NRK derfor pålegges å inntektsføre hele kringkastingsavgiften i det kalenderåret den blir innbetalt fra 2007. Dette er en ren regnskapsteknisk endring. Det får dermed ingen betydning for lisensbetalingene. Dette flertallet vil understreke at lisensen forutsettes betalt pr. 1. mars og 1. september på nøyaktig samme måte som før."

Det har i ettertid vist seg at premissene som lå til grunn for merknaden er høyst diskutabile, og at i det minste deler av det flertallet som sto bak merknaden, ikke har forstått de formelle og faktiske komplikasjoner merknaden innebærer.

Problemstillingene som beskrives var ikke drøftet i proposisjonen. Merknaden kom etter innspill direkte fra NRK til noen av de partigruppene som utgjør flertallet.

Det har i ettertid fremkommet at NRKs revisor i utgangspunktet mente det var tvilsomt om den løsningen som er skissert var i overensstemmelse med regnskapsloven, men at en merknad om dette ville gi det nødvendige hjemmelsgrunnlag for at ordningen kunne godkjennes. (Hertil kommer selvsagt de endringer som måtte gjøres i kringkastingsforskriften) Bakgrunnen for betenkelighetene ligger i problemstillingene knyttet til sammenhengen mellom den periode lisensbetalerne betaler for og når betaling faktisk finner sted. Den ordning merknaden beskriver innebærer at 14 måneders lisens bokføres innenfor et år (hvilket gir en regnskapsmessig gevinst på ca 550 millioner kroner), og at lisensbetalerne forskuddsbetaling endres fra 6 til 4 måneder.

På denne bakgrunn ønsker komiteen følgende spørsmål belyst:

Er nevnte ordning for lisensinnkreving lovlig i regnskapslovens forstand ved at Stortinget i sin behandling beskriver betalingsordningen i en merknad?

Hvis svaret på dette er ja, hvordan vil det rettslig stille seg når Stortinget ikke har vært tilfredsstillende orientert om saken og merknaden ikke avspeiler fakta? (Det legges da til grunn at merknaden feilaktig fastslår at endringen ikke har betydning for lisensbetalerne, og at de økonomiske konsekvensene for NRK ikke er berørt.)"

Svar:

Regnskapsloven har ikke betydning for lovligheten av lisensinnkreving i seg selv. Lovligheten av innkreving av NRK-lisens avgjøres ut fra bestemmelsene i og i medhold av kringkastingsloven sammenholdt med Stortingets budsjettvedtak om kringkastingsavgiften.

NRK skal som regnskapspliktig sørge for at årsregnskapet utarbeides i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk, og herunder følge regnskapslovens regler ved regnskapsføringen av kringkastingsavgiften. Regnskapsloven krever bl.a. at inntekt skal resultatføres når den er opptjent (opptjeningsprinsippet).

Departementet legger til grunn at det stilles spørsmål ved om det som er angitt i den siterte komitemerknaden, om omlegging av periodene for lisensinnbetalingene og NRKs inntektsføring av kringkastingsavgiften, i seg selv har betydning for hva som vil være korrekt regnskapsmessig periodisering av kringkastingsavgiften etter regnskapsloven.

En komitémerknad med omtale av regnskapsføringen i et konkret tilfelle hos en regnskapspliktig har i utgangspunktet ikke selvstendig betydning for hva som er korrekt anvendelse av regnskapsloven på det omtalte tilfellet. I den aktuelle komitémerkningen uttaler for øvrig ikke flertallet seg om hva som vil være korrekt regnskapsmessig periodisering etter regnskapsloven. Flertallet opplyser kun at det "har merket seg at NRK derfor pålegges å inntektsføre hele kringkastingsavgiften i det kalenderåret den blir innbetalt fra 2007". Flertallet angir heller ikke nærmere hvordan en skal "sørge for at periodene for innbetalingene følger kalenderåret i regnskapet", noe som er nødvendig for å vurdere korrekt inntektsperiodisering etter regnskapsloven. Etter min vurdering gir merknaden etter sitt innhold ikke holdepunkter for avvik fra det som ellers følger av regnskapsloven og god regnskapsskikk mht. hva som vil være korrekt (lovlig) regnskapsmessig periodisering av kringkastingsavgiften.

Komitémerkningen har derfor etter min vurdering ikke betydning for hvordan NRK skal inntektsføre kringkastingsavgiften etter regnskapsloven. Det som er opplyst i brevet fra komiteen om at "i det minste deler av det flertallet som sto bak merknaden, ikke har forstått de formelle og faktiske komplikasjoner merknaden innebærer", har heller ikke betydning. Det må på vanlig måte foretas en korrekt regnskapsføring etter regnskapslovens regler.